

I DET SOM INTE ÄR

Brising, Larsson Gilice, Olsson

Den svartvita videoberättelsen är fylld av vemod, sorg och längtan. Det visar sig att den gula undervattensbåten inte alls är en gul undervattensbåt, utan pappas enkla, lejongula folkbåt i trä, hans *yellow submarine*. Som sardinen i burken var uppväxten påver i lägenheten på 54 kvadrat, med tio personer och trängda behov. En gång för mycket länge sedan tog "Bosse" värvning som skeppsgosse på linjen London-Florida för att sedan förverkliga drömmen om folklhemsidyllen med egnahemshus, familj och två barn – och folkbåten. Sedan slungad ut ur idyllen med de rökiga lungorna angripna av den baklängesgående kräftan, kräftan som växer och växer medan tårarna formar flodbädden och kroppen torkar ut.

Ja, här ackompanjeras Angelica Olssons video om pappan, folkbåten och sorgen efter den förlorade fadern av Maria Q Brisings svartvita, grafitgrå teckningar och genom performativa, kroppsliga akter framtagna avtryck. Samtidigt beledsagas berättelsen av Zsuzsanna Larsson Gilices svärtade textfragment, svarta, svarta bokstäver, brända och liksom hastigt ihopknycklade, som rakade ur kakelugnen, kanske ur ett krematorium. Och det som kvarstår, det som återstår är just detta: det som inte kvarstår, det som inte återstår men ändå *är*: frånvaron i det som är.

Det är – måhända – på kyrkogården som vi möter den ultimata frånvaron som en hela tiden pockande, gäckande närvaro, döden bäddad i sorgen. Om vi ska tro författaren och språkforskaren Anne Carson var det i direkt kontakt med döden, vid graven som behövde en förklarande överskrift, som poesin bröt sig ur sitt ljudskal och uppstod som skriftspråk: gravskriften steg fram som skriftpoesins första genre och platsen för en säregen kontakt mellan de levande och de döda, en pakt om ömsesidig frälsning som innebär att vi förväntar oss att de döda inte lämnar oss i sticket – – – först hördes babblandet, kluckandet, sugandet, sedan den av saliv fuktade framstötningen när den rena oraliteten blev ett sätt att kommunicera, ett sätt att samtala, till slut ett sätt att minnas när orden mejslades in i gravstenen och dömde oss till avstånd och främlingskap, när verkligheten samtidigt blev fyrkantig, ett enkelt sakförhållande, rationell och "förnuftig", när tingen naglades fast i orden och underställdes det som långt, långt senare skulle kallas *cogito*, det rena, tvivlande förnuftet: den yttersta maktapparaten som låser in allt det udda, det avvikande, det annorlunda. Poesin – den poetiska bilden – tillkännager sin skuld till frånvaron, tomheten som kroppen täcker över med sina vätskor och väcker språket som minns det som gick förlorat: det som *är* i det som icke är.

Det gäller att återvända till den ursprungliga kroppsligheten, som hos Maria Brisning är att vända tillbaka till den sönderrivna skriften som rörelse i rummet. Det gäller att återvända till kroppsligheten som hos Zsuzsanna Larsson Gilice är det svärtade textfragmentet och hos Angelica Olsson sorgen efter en farkost som blev en folkbåt.

Tom Sandqvist

